

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.6.2010
KOM(2010)337 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

om Tysklands alkoholmonopol

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om Tysklands alkoholmonopol

1. INDLEDNING

Artikel 184, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) fastsætter, at Kommissionen inden den 31. december 2009 skal indsende en rapport om anvendelsen af dispensationsforanstaltningen i forbindelse med Tysklands alkoholmonopol til Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten skal omfatte "*en evaluering af den støtte, der er ydet inden for rammerne af dette monopol, ledsaget af relevante forslag*".

Kommissionen har i forbindelse med denne rapport inddraget de oplysninger, der på årsbasis er indsendt af de tyske myndigheder vedrørende systemets virkemåde, samt oplysninger fra andre kilder.

Ethanol

Der findes som udgangspunkt to slags ethanol:

– Landbrugsalkohol – gærings- og brændingsprodukt fra landbrugsprodukter såsom korn, sukkerrør, kartofler og frugter. Landbrugsalkohol bruges til menneskeligt konsum (drikkevarer og eddike), inden for biobrændstofsektoren (her kaldes det bioethanol eller ethanolbrændstof) og i andre industrielle sammenhænge.

– Syntetisk alkohol – fremstillet af petrokemiske råvarer (dvs. oliederivater) og anvendes udelukkende på det industrielle marked (f.eks. til lægemidler, kosmetiske præparater, blæk, maling, rensmidler, rudevaskere, overfladebelægning osv.).

Med et alkoholindhold på mellem 80 % og 99,9 % vol. har ethanol, navnlig over 96 % vol., ingen specifikke organoleptiske kendetegn. Det smager ikke af noget, har ingen farve og kaldes derfor generelt også neutral alkohol.

I de seneste år har produktionen og anvendelsen af alkohol i biobrændstofsektoren oplevet den hidtil højeste vækst i verden (navnlig i USA). I 2003 vedtog EU direktivet om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport¹ og vedtog i april 2009 direktivet om fremme af anvendelsen af energi fra fornyelige kilder². Rådets forordning (EF) nr. 670/2003 fastsatte særlige foranstaltninger vedrørende markedet for landbrugsethanol³ i form af en "forenklet" fælles markedsordning. Forslaget åbner mulighed for ved hjælp af licenser at indføre en overvågningsordning for samhandelen med

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/30/EF, EUT L 123 af 17.5.2003.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF, EUT L 140 af 4.6.2009.

³ Rådets forordning (EF) nr. 670/2003, EUT L 96 af 15.4.2003, s. 6.

landbrugsalkohol, ligesom landbrugsalkohol medtages under Forvaltningskomitéen for Vin. Kommissionen offentliggør desuden på grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne en årlig fællesskabsoversigt for markedet. Forordningen godkendte en dispensation for Tysklands alkoholmonopol fra bestemmelserne om statsstøtte. Denne forordning er senere blevet integreret i Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 (fusionsmarkedsordningen).

Markedet for landbrugsethanol i EU

I EU27 blev der i 2008 fremstillet omkring 40,5 mio. hektoliter landbrugsethanol. Den største andel af produktionen blev fremstillet af forarbejdede korn (22,3 mio. hl) og sukkerrør/melasse (15,9 mio. hl), druer (2,4 mio. hl), kartofler (250 000 hl), frugter (200 000 hl) og andre materialer (1,3 mio. hl).

I 2008 var hovedproducenterne af landbrugsalkohol i EU: Frankrig (15,4 mio. hl), Tyskland (5,9 mio. hl), Spanien (5,4 mio. hl) og Polen (1,9 mio. hl).

Eurostats oplysninger om varehandel viser, at EU27 i løbet af 2008 samlet set importerede omkring 13 mio. hl ethanol fra tredjelande (mere end dobbelt så meget som i 2006, hvor der blev importeret 5,6 mio. hl). Brasilien var fortsat det land, der stod for den største importandel med 7,3 mio. hl, som udgjorde 56 % af importen.

I 2008 udgjorde det interne ethanolforbrug 52,6 mio. hl eller 9 % mere end i 2007. Denne stigning skyldtes hovedsagelig den øgede anvendelse inden for brændstofsektoren: 28,7 mio. hl i 2008 eller 38 % mere end i 2007.

2. VIRKEMÅDEN FOR TYSKLANDS ALKOHOLMONOPOL

2.1. Monopolets udvikling

Alkoholmonopolet blev officielt oprettet i 1918 som et finansielt monopol og en national organisation for ethanol. Monopolets retsgrundlag er alkoholmonopolloven af 8. april 1922, der senest blev ændret ved lov af 15. juli 2006⁴.

Det grundlæggende kendetegn ved Tysklands alkoholmonopol er tottrinsproduktionen: For det første fremstiller brænderierne råalkohol gennem anvendelse af kartofler, korn eller frugter. For det andet leveres det meste landbrugsalkohol, der fremstilles inden for rammerne af alkoholmonopolet, til Tysklands forbundsadministration for alkohol (BfB⁵), der er ansvarlig for organisationen af dette marked i Tyskland. BfB regulerer alkoholproduktionen ved at tildele nominelle brændingsrettigheder til individuelle brændere (se afsnit 2.4) og fastsætte købspriserne, der i princippet omfatter producentens omkostninger (se afsnit 2.5). De årlige brændingsrettigheder fastsættes (som procentdele af de samlede rettigheder) på forskellige niveauer år for år alt efter efterspørgslen efter landbrugsalkohol. BfB er lovgivningsmæssigt forpligtet til at købe det landbrugsalkohol, der fremstilles inden for rammerne af de nominelle brændingsrettigheder til de priser, der er blevet fastsat. Der gælder en nedsat pris for overskydende produktion af enhver art – denne pris er fastsat til et uforholdsmæssigt lavt niveau. Monopolet tilbyder således alkoholproducenterne en relativ sikkerhed, hvad priser og indkomst angår.

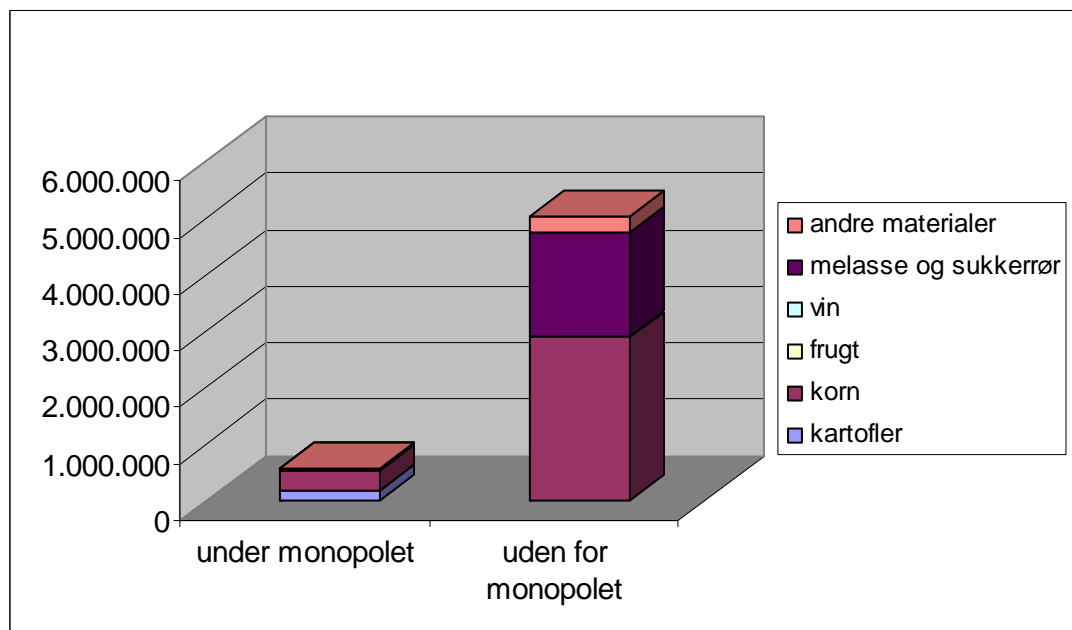
⁴ *Bundesgesetzblatt I*, s. 1594.

⁵ *Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*.

2.2. Monopolets andel på det tyske marked

I kalenderåret 2007 var den samlede produktion af landbrugsethanol i Tyskland omkring 5 mio. hl. 590 000 hl eller omkring 12 % af den producerede landbrugsalkohol (se nedenstående graf) var fremstillet af brænderier inden for rammerne af monopoleet. Alkohol, der blev produceret inden for rammerne af monopoleet, kom hovedsagelig fra korn (59 %) og kartofler (næsten 34 %), mens kun 7 % havde oprindelse i frugter. Alkohol, der ikke blev produceret inden for rammerne af monopoleet, var navnlig fremstillet af korn (57 %), men ligeledes af melasse og sukkerrør (37 %).

Graf 1: Produktion af landbrugsalkohol i Tyskland i 2007 (hl A)

2.3. Brænderiklassificering under monopoleet

Siden den seneste reform af Tysklands alkoholmonopol i 1999 omfatter monopoleet udelukkende landbrugsbrænderier, kooperative frugtbrænderier (plomberede brænderier), små landbrugsbrænderier og kommercielle brænderier samt råstofindehavere. Den grundlæggende klassificering skelner i henhold til produktions-/afgiftsmålesystemet mellem plomberede brænderier og brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsmæssigt:

- **Plomberede brænderier (*Verschlussbrennereien*)** er brænderier, hvor alle alkoholholdige dampe kondenseres i produktions- og raffineringssystemer, der er lukkede med officielle toldforseglinger, og hvor alkoholen løber gennem rør til opbevaringstanke eller fade (begge forseglet på samme måde) eller gennem officielle måleinstrumenter. Plomberede brænderier kan inddeles i:
 - **Landbrugsbrænderier (*Landwirtschaftliche Brennereien*)** er altid forbundet med et landbrug. I princippet må de udelukkende forarbejde kartofler og korn (hvede, triticale, majs og rug). Der findes omkring 677 små og mellemstore brænderier af denne type i Tyskland.
 - **Kooperative frugtbrænderier (*Obstgemeinschaftsbrennereien*)** må udelukkende forarbejde frugt, bær, druer, vinbærme, druemost, rodafgrøder eller reststoffer herfra.

Der er tale om plomberede brænderier, der drives af en sammenslutning, et partnerskab eller et kooperativ, hvor alkoholen udelukkende fremstilles af medlemmernes egne frugtprodukter. Hvert medlem har en produktionskvote i henhold til monopolet på 300 liter alkohol.

- I små brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsmæssigt (*Abfindungsbrennereien*), er der på den anden side ingen forseglinger eller andre former for lukninger, og alkoholproduktionen udregnes på grundlag af råmateriale-mængde og -type (navnlig frugter) sammen med udbyttesatser fastsat for de pågældende typer. For at drage fordel af anerkendelsen som et lille brænderi i henhold til monopollovgivningen skal et brænderi holde sig inden for "støtteberettigede" produktionsgrænser (50 eller 300 liter alkohol om året). Små brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsmæssigt, kan enten levere alkohol, der er fremstillet til monopolet, eller selv markedsføre alkoholen som destillater eller spiritus. I sidstnævnte tilfælde kan de drage fordel af en nedsat sats for punktafgiften på 10,22 EUR/liter i stedet for standardsatsen på 13,03 EUR/liter. Dette sker i overensstemmelse med EU-lovgivning⁶.
- Ud over plomberede og små brænderier findes der en separat kategori af råstofindehavere (*Stoffbesitzer*). Dette er personer, der ikke har eget brændingsudstyr og anvender et lille brænderis udstyr for at forarbejde deres egne frugtprodukter til højst 50 liter alkohol per produktionsår. Af historiske årsager tillades denne brændingstype udelukkende i meget specifikke områder i Sydtyskland. For den alkohol, der fremstilles af sådanne brugere af små brænderier, gælder der en nedsat sats for punktafgiften, hvis destillaterne markedsføres af producenterne selv. Som små brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsmæssigt, kan de levere alkoholen til monopolet.

I produktionsåret 2007/2008 producerede små brænderier, råstofindehavere og kooperative frugtbrænderier omkring 75 000 hl alkohol, hvoraf omkring 50 000 hl blev leveret til BfB.

2.4. Brændingsrettigheder

En brændingsrettighed er den ret, der er forbundet med et bestemt brænderi, til at modtage købsprisen som fastsat af BfB for en specifik mængde alkohol (nominel brændingsrettighed). Der er således tale om en ydelse, der tillader brænderiet at fremstille alkohol til en fast pris. Det udgør dog herudover udgangspunktet for reguleringen af alkoholproduktionen. Alkoholmonopolloven tillader BfB at reducere brændingsrettigheder for hvert brænderi ud fra mængder på lager, forventet efterspørgsel og de finansielle ressourcer, der er til rådighed, og at fastsætte forskellige årlige brændingsrettigheder (som en procentdel af de nominelle brændingsrettigheder) fra produktionsår til produktionsår.

I henhold til monopollovgivningen har små brænderier, for hvilke afgiften er fastsat skønsmæssigt, råstofindehavere, kooperative frugtbrænderier og små plomberede brænderier ingen produktionskvoter i lovgivningsmæssig forstand (*Brennrechte*), men en ret til at producere en vis årlig mængde alkohol. I modsætning til brændingsrettighederne ændres disse grænser ikke fra år til år. Disse brænderier har mulighed for at levere råalkohol til BfB, men er ikke forpligtede til det.

⁶ Rådets direktiv 92/83/EF om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer, EFT L 31 af 7.2.1992, s. 48.

2.5. Købspris

Monopolets virkemåde tager udgangspunkt i princippet om, at producenterne af råalkohol modtager en købspris for deres produkt, der ligger over markedsniveauet. Dette fungerer som den godtgørelse, der sikrer deres fortsatte drift. Den alkohol, der indsamles og rektificeres af monopolet, sælges herefter videre til forskellige kommercielle købere.

BfB fastsætter hvert år den grundlæggende købspris for alkohol ud fra de gennemsnitlige produktionsomkostninger for veldrevne kartoffelbrænderier med en årlig produktion på op til 600 hl alkohol.

For alle større brænderier nedsættes grundprisen med en procentdel af produktionsomkostningerne alt efter deres produktionsstørrelse (jo større brænderierne er, des højere er nedsættelsen).

Monopollovgivningen fastsætter særlige købspriser for alkohol fra kooperative frugtbrænderier, små brænderier og råstofindehavere. Disse priser fastsættes ud fra den grundlæggende alkoholpris, men omfatter en række supplementter.

Tabel 1: Alkoholmængde købt af BfB i produktionsåret 2007/2008⁷:

<i>Indkøb af råalkohol fra:</i>	hl alkohol	købspris i EUR/hl alkohol*	BfB-udgifter i EUR*
Kartofler	204 974	126,66	25 962 000
Korn	340 279	141,58	48 178 000
Frugtpulp	51 514	354,31	18 252 000
Subtotal	596 767	154,82	92 392 000
<i>Yderligere mængder råalkohol købt af BfB</i>	22 811	58,09	1 325 000
I alt	619 578	151,26	93 717 000

* inkl. opkrævningsomkostninger. De samlede udgifter for BfB er omkring 120 mio. EUR.

Prisen er beregnet, således at de fleste landbrugere, der leverer råmateriale, får fordele heraf.

Brændingsprocessen kendetegnes ved, at de første 10 % og de sidste 10 % af den producerede alkohol (de såkaldte endemængder) er af ringe kvalitet med en øget mængde fuselolie og højere alkoholer, der udelukkende kan anvendes efter yderligere behandling eller gendestillation. Det bør bemærkes, at disse 20 % af produktionen på trods af den lavere kvalitet opkøbes af monopolet til samme attraktive priser som den mængde af produktionen, der er af bedre kvalitet. På denne måde har navnlig brænderierne – ved siden af landbrugerne – gavn af monopolet.

⁷ Et produktionsår løber fra den 1. oktober til den 30. september.

2.6. Monopolets forarbejdning og salg

2.6.1. Forarbejdning

Så snart den er indsamlet, forarbejdes råalkoholen i BfB's tre raffinaderier i München, Wittenberg og Nürnberg, der har en samlet rektificeringskapacitet på 600 000 hl.

Monopolets administration beskæftiger omkring 90 personer.

Råalkoholen med et alkoholindhold på omkring 85 %, der leveres af producenterne, forarbejdes til 96 % og 99 % ren alkohol. Mængden af alkohol, der opnås gennem forarbejdningen, lå i produktionsåret 2007/2008 på 546 000 hl.

2.6.2. Alkoholsalg

BfB sælger udelukkende alkoholen til selskaber i Tyskland. Salgene foregår via syv BfB-ejede salgssteder. Den rene alkohol sælges navnlig til spiritus-, fødevarer-, lægemiddel- og kosmetiksektoren (prioriteret sektor). Den tertiære alkohol denatureres ligeledes til anvendelse i antifrostmidler, vinduesrenssevæske og denatureret sprit.

I 2008 solgte monolet omkring 555 000 hl alkohol, hvoraf:

- **53 %** blev solgt til den **industrielle sektor** såsom kosmetik- (30 % af det samlede) og lægemiddelsektoren (8 %)
- **47 %** blev solgt til **levnedsmiddelsektoren** såsom drikkevarer (så meget som 33 % af de samlede salgsmængder) og fødevarer (13 %).

Tabel 2: BfB-salgsmængder i den prioriterede sektor fra 2004 til 2008 i hektoliter:

	2004	2005	2006	2007	2008
Levnedsmiddelsektoren:	333 278	339 264	292 555	232 200	259 014
– Anvendelse til alkoholholdige drikkevarer	265 675	274 034	213 998	151 004	185 387
– Fødevarer	67 603	65 230	78 557	81 196	73 627
Den industrielle sektor:	298 865	292 376	295 002	294 356	295 602
– Lægemidler	44 658	38 464	37 393	42 467	43 191
– Kosmetiske præparater	157 134	164 890	154 917	175 461	168 161
– Anden industrialalkohol	97 073	89 022	102 692	76 428	84 250
Brændstof	0	0	0	0	0
Andre anvendelser	0	0	0	0	0
I alt	632 143	631 640	587 557	526 556	554 616

De priser, BfB sælger produkterne for, anfægtes af en række interessenter som værende under markedsniveauet. BfB solgte alkohol til følgende gennemsnitspriser i 2007/2008:

- alkohol til spiritus og fødevarer – 70 EUR/hl,
- lægemidler og kosmetiske præparater – 73 EUR/hl,
- andre industrielle anvendelser – 59 EUR/hl.

Hvad angår salg til lægemiddel- og kosmetikmarkederne bør det bemærkes, at alkoholmonopolloven fastsætter, at den syntetiske alkohol ikke kan sælges til kosmetikindustrien, medmindre der allerede er blevet solgt mindst 200 000 hl landbrugsalkohol per år med henblik på denne anvendelse. Loven forbyder således på effektiv vis adgangen for producenter af syntetisk alkohol til dette marked.

Der sælges ingen alkohol til anvendelse i biobrændstoffer.

2.7. Den tyske regerings statsstøtte gennem monopolet

Den statsstøtte, der ydes gennem monopolet, svarer til forskellen mellem omkostningerne forbundet med indkøb af råmaterialer til høje priser, og den indkomst, der genereres ved salgene af denne type alkohol til markedspris efter rektificering, idet der tages højde for omkostninger forbundet med indsamling, forarbejdning og drift afholdt af BfB.

Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 fastsatte det maksimale statsstøttebeløb, der kan ydes af den tyske regering via monopolet, til 110 mio. EUR. Denne grænse er blevet overholdt, og godtgørelserne faldt fra 110 mio. EUR i 2003 til næsten 80 mio. EUR i 2008. Monopolets salgsmængder faldt tilsvarende i denne periode fra 640 000 hl i 2003 til 555 000 hl i 2008.

Budgetnedgangen var forbundet med reformen af monopolet i 1999. Denne reform medførte, at de kommercielle plomberede brænderier forlod monopolet mod kompensationer på op til 257,50 EUR per hl nominelle brændingsrettigheder alt efter brænderitype og udtrædelsesdatoen. Disse udbetalinger fungerer som statsstøtte, der ydes over fem produktionsår med henblik på at hjælpe brænderier med at overleve på det åbne marked. Mellem 2001 og 2008 besluttede omkring 70 brænderier sig for at forlade monopolet mod at modtage sådanne kompensationer. 1999-reformen indførte ligeledes nedskæringer i købspriser for landbrugsbrænderier, der fortsat deltog i alkoholmonopolet.

Forbundsregeringen vedtog ligeledes en række yderligere reduktioner i den årlige støtte som følge af generelle nedskæringer i den overordnede finansielle støtte til monopolet. Dette blev ledsaget af en reduktion af den godkendte årlige produktion for landbrugsbrænderier med op til 50 % af deres nominelle brændingsrettigheder.

3. VURDERING AF STØTTEN

3.1. Virkning på landbrugere og brænderier

Der findes omkring 677 små og mellemstore landbrugsbrænderier. Omkring 7 000 familielandbrug, der producerer kartofler og/eller korn til alkoholproduktion, er forbundet med disse brænderier, der omfatter omkring 4 000 fuldtidsstillinger. Disse landbrug anvender kun en del af deres landbrugsareal til at dyrke produkter til alkoholproduktion, hvilket betyder, at monopolet udelukkende er en supplerende indtægtskilde for landbrugerne. Der findes ligeledes omkring 28 000 små brænderier (hvoraf omkring 20 000 er i drift hvert år), otte kooperative frugtbrænderier og omkring 425 000 råstofindehavere (hvoraf 100 000 i gennemsnit er i drift hvert år).

For de landbrugsbrænderier (674), som i 2007 leverede 538 921 hl alkohol fra kartofler og/eller korn til monopolet, var den gennemsnitlige produktionsmængde per brænderi 800 hl alkohol, og de modtog gennemsnitligt en samlet købspris på omkring 107 000 EUR om året. Hvad angår de kooperative brænderier, modtog hver landbruger en samlet årlig købspris på

omkring 15 000 EUR, idet der tages udgangspunkt i et gennemsnitligt kooperativt kartoffelbrænderi, der består af 15 medlemslandbrug, og som producerer en årlig mængde på 2 500 hl alkohol. Den samlede købspris omfatter produktionsomkostningerne forbundet med brænderiarbejdet (omkostningerne for råmateriale, energi, vedligeholdelse osv.)⁸.

Små brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsmæssigt, og som højst må producere 300 liter alkohol om året, modtager en maksimal samlet årlig købspris på omkring 1 000 EUR⁹. Denne støtte repræsenterer en lille del af den individuelle indtægt, men kan være afgørende for, om de fortsat kan udøve deres aktivitet. Det bør understreges, at disse produktionsgrænser kan kumuleres (op til 3 000 liter i løbet af 10 år), hvilket skaber en stordriftsfordel. Monopolet hjælper reelt med at fastholde høje priser på alkohol, der er fremstillet af frugter.

Landbrugsbrænderiers regionale betydning

I nogle dele af Tyskland spiller alkoholmonopolet en afgørende rolle for den lokale økonomi, navnlig i områder med et højere antal brænderier. I 2009 lå 87 % af alle monolets landbrugsbrænderier i fem delstater: Bayern (157), Rheinland-Pfalz (115), Nordrhein-Westfalen (118), Niedersachsen og Bremen (93) og Baden-Württemberg (79).

Tabel 3: Fordeling af landbrugsbrænderier og deres produktionskvoter per delstat i Tyskland (2009)

Delstat	Antal brænderier	Nominel produktionskvote i hl alkohol
Baden-Württemberg	79	60 888
Bayern	157	295 743
Brandenburg	15	56 945
Bremen	1	545
Hessen	24	12 775
Mecklenburg-Vorpommern	3	8 490
Niedersachsen	92	211 950
Nordrhein-Westfalen	118	136 879
Rheinland-Pfalz	115	46 704
Saarland	31	26 106
Sachsen	1	720
Sachsen-Anhalt	6	26 699
Schleswig-Holstein	3	3 560

3.2. Virkning på alkoholmarkedet i Tyskland og i EU

Monopolet leverer store mængder alkohol (0,5-0,6 mio. hl) på det tyske marked (vurderet til omkring 3,1 mio. hl ekskl. biobrændstoffer), navnlig til drikkevaresektoren og den industrielle sektor.

Tabel 4: Andel af alkoholen solgt af monolet på det tyske marked i 2008 i 1 000 hl:

⁸ Forskellen i støtte, der modtages af forskellige typer brænderier, skyldes blandt andet de forskellige købspriser, der er fastsat alt efter de producerede mængder.

⁹ 1 000 EUR = 3 hl x 354,31 EUR/hl (se tabel 1).

	Salg fra monopolet	Det tyske marked	%
Fødevareanvendelse	259	1938	13 %
Drikkevarer	185	346	53 %
Levnedsmidler	74	1591	5 %
Den industrielle sektor	296	1142	26 %
Brændstof	0	4740	0 %

Den af monopolet subsidierede mængde alkohol kan endvidere påvirke det europæiske marked (vurderet til 23,9 mio. hl – ekskl. biobrændstoffer). Interessenter mener, at de mængder, der subsidieres af Tyskland, kan påvirke alkoholpriserne på EU-markedet.

3.3. Virkning på miljøet

Ifølge den tyske regering menes monopolet at hjælpe med at fastholde de traditionelle plantager, der leverer råmaterialet til små brænderier og frugtbrænderier. De udgør en økologisk værdi i forhold til flora og fauna og sikrer den unikke varietet af sjældne dyrearter. Plantager forhindrer ligeledes jorderosion, hjælper med at lagre vand og således at afbalancere luftfugtigheden.

I tilfælde af små brænderier er den støtte, der modtages gennem monopolet, begrænset. Det menes dog at være nødvendigt for landbrugere fortsat at dyrke frugttræer, der udgør et vigtigt element i landskabet. I andre regioner i EU-nabostater, der ikke er omfattet af monopolet, kan landskabet dog sammenlignes med de tyske regioner.

3.4. Situationen i andre medlemsstater

Det skal understreges, at der i andre medlemsstater ligeledes findes små landbrugsbrænderier, der producerer alkohol, for eksempel i Østrig eller Polen, hvor producenter ikke modtager godtgørelse for alkohol eller destillater. I mange lande er der dog oprettet en afgiftsnedsættelse for små landbrugsbrænderier.

I Frankrig fandtes der endvidere et alkoholmonopol, der blev oprettet i 1916, og som blev ophævet i 1991. Den samlede mængde landbrugsalkohol blev dengang købt af regeringen til faste priser. Systemet medførte en konstant stigning i alkoholproduktionen, da staten var nødsaget til at opkøbe alle de producerede mængder. På nuværende tidspunkt er der kun et lille antal små landbrugsbrænderier tilbage, navnlig i Alsace.

4. KONKLUSION

Tysklands alkoholmonopol er baseret på en midlertidig dispensation fra statsstøttebestemmelserne. Den støtte, der ydes via monopolet, er en driftsstøtte – ellers ville støtten ikke kunne godkendes i henhold til statsstøttebestemmelserne. De fordrejende virkninger af denne statsstøtte er dog begrænsede, da de mængder alkohol, der er genstand for støtten, er forholdsvis lave og pt. kan vurderes til at ligge under 10 % af den samlede produktion af landbrugsethanol i Tyskland.

Tysklands alkoholmonopol har en række positive virkninger. Monopolet spiller en afgørende rolle i nogle regioner, hvor små og mellemstore landbrug fortsat er afhængige af den støtte, de modtager for deres alkoholbrænderi. Det tillader navnlig små frugtbrænderier, hvis produktion er lokal og meget begrænset, at fastholde deres traditionelle plantager og stabilisere producenternes indkomster. Da Rådet gav dispensation for Tysklands

alkoholmonopol gældende for en begrænset periode¹⁰ vil brænderierne inden for rammerne af monopollet klart skulle omstruktureres med henblik på at forberede dem til en ophævelse af statsstøtten i den nærmeste fremtid. Nogle brænderier har således allerede truffet foranstaltninger for at forberede sig på deres indtræden på det frie marked ved at oprette kooperativer, investere i mindre energiforbrugende udstyr med henblik på at reducere produktionsomkostningerne og i højere grad markedsføre deres alkohol direkte. Der er dog brug for mere tid for at lette denne tilpasningsproces og for at gøre det muligt for brændere at overleve på det frie marked.

I lyset af ovenstående elementer samt det faktum, at Tyskland udtrykkeligt har anmodet om en forlængelse af dispensationen, foreslås det, at monopollet kan fortsætte i et begrænset tidsrum. En sådan endelig overgangsperiode kan tildeles med henblik på at lette overgangen og den nødvendige omstrukturering af brænderierne. Det skal dog sikres, at adgangsbeskrænkningerne til markedet for udenlandske virksomheder og producenter af kunstig alkohol ophæves med virkning fra den 1. januar 2011.

Det foreslås, at monopollet udfases i løbet af en femårig periode og på følgende måde. De plomberede landbrugsbrænderier, der forarbejder korn og kartofler, kan fortsat modtage en gradvist nedadgående støtte i henhold til monopollet indtil udgangen af 2013. Det er udelukkende små brænderier, for hvilke afgiften fastsættes skønsomt, råstofindehavere og kooperative frugtbrænderier, der producerer meget begrænsede mængder alkohol (60 000 hl årligt), der fortsat kan drives under monopollet og modtage støtte indtil udgangen af 2017.

Monopolet vil ikke blive forlænget efter denne dato. Efter udgangen af overgangsperioden kan Tyskland udnytte muligheden for at overføre mindst dele af de midler, der anvendes til monopollet, til udvikling af landdistrikter med henblik på eksempelvis at finansiere foranstaltninger til forbedring af forarbejdning og markedsføring, udvikling af nye produkter eller forbedring af samarbejde mellem landbrugere og brænderier eller beskyttelse af de traditionelle plantager, der ifølge de tyske myndigheder skaber særlige miljømæssige fordele.

¹⁰ Betragtning nr. 91 i Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 (fusionsmarkedet).